duiding

Hendrik Vandamme - ABS

duiding

ABS houdt tractoren startensklaar

31 AUGUSTUS 2009 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:52

Lees meer over:
Interview

De boeren hebben de voorbije weken hun hartje kunnen ophalen: de cocktail van een ferme scheut zonneschijn met bijtijds een verkwikkende regenbui heeft voor een mooie oogst gezorgd. Maar de warme zomer dreigt snel te ontbranden in een hete herfst als de Europese landbouwministers op 7 september niet met bijkomende crisismaatregelen zwaaien. ABS-voorzitter Hendrik Vandamme houdt zijn troepen in staat van paraatheid.

De Europese landbouwministers bespreken volgende week het zuivelrapport dat de Commissie in juli heeft voorgesteld. Wat eist het ABS?

Hendrik Vandamme: Europa moet eindelijk de moed opbrengen om de voorziene verruiming van de melkquota voor de komende jaren te bevriezen. Dat is voor ons het absolute minimum, want eigenlijk moet het aanbod dringend dalen om de melkprijzen uit het slop te halen. Het klopt dat de Europese melkproductie al een beetje gekrompen is, maar het aanbod ligt nog altijd hoger dan de vraag. Een jaarlijkse verhoging van de melkquota met één procent werkt die toestand nog meer in de hand.

De agrarische grootmachten Duitsland en Frankrijk steunen dat standpunt. Een bijsturing van het beleid lijkt dus niet a priori uitgesloten?

We zijn er zeker niet gerust in, maar hun steun is wel een hart onder de riem. Er moet op Europees niveau een mentale omschakeling komen. Aangezien we het beste kwaliteitsvoedsel ter wereld produceren, moeten we toch geen schrik hebben om onze markten af te schermen? De eerste gevolgen van de liberalisering tonen heel duidelijk aan dat de toekomst van onze landbouw niet op de wereldmarkt ligt. Daarvoor is onze productiekost immers veel te hoog. In plaats van meer te produceren, moeten we ons aanbod leren beheersen. Maar als je dan ziet op welke manier de Europese

onderhandelaars onze landbouw de voorbije jaren gepluimd hebben op het altaar van de wereldhandel...

Het ABS betreurt dat Boerenbond niet wil weten van het behoud van een flexibele quotumregeling na 2015. Maar geef toe dat een systeem van aanbodbeheersing niet te rijmen valt met de liberalisering van de zuivelmarkt.

In Canada bestaat een dergelijk systeem al veertig jaar. Om de vier maanden past men er het quotum aan, zodat vraag en aanbod in evenwicht blijven. Er rest nog wat tijd om uit te dokteren op welke manier een gelijkaardige constructie kan werken in Europa.

De liberalisering van de zuivelmarkten werd de voorbije jaren al gedeeltelijk voltrokken door de daling van interventieprijzen. Is het dan niet irrealistisch om te hopen dat de douanetarieven en exportsubsidies de komende jaren de dans kunnen ontspringen?

Uit noodzaak gebruikt Europa deze beschermingsmechanismen vandaag nog altijd, of liever opnieuw, meer dan voorzien was bij de hervorming van het landbouwbeleid. In de vertrouwensindex van het Landbouwkrediet kan je lezen wat de gevolgen van een geliberaliseerde markt zijn voor de Vlaamse landbouw. Om te kunnen overleven heeft 31 procent van de Vlaamse boeren een extra inkomen nodig dat niet uit de landbouw komt. Is dat de toekomst voor de Vlaamse landbouw? Ik hoop het niet, met een voldoende hoge prijs voor de primaire productie zou deze trend zich zeker niet zo snel doorzetten.

Wat doet het ABS als er volgende week geen bevriezing van de melkquota uit de bus komt?

Dat moeten we nog bespreken, maar de actiebereidheid bij onze basis blijft erg hoog. Sommigen spreken over een melkstaking, maar zover zijn we nog niet. In elk geval gaan we niet bij de pakken blijven zitten indien onze standpunten opnieuw genegeerd worden.

De voorbije maanden hebben vooral de melkveehouders en de varkensboeren de krantenkoppen gehaald, terwijl de crisis in nog veel meer landbouwsectoren toeslaat. Dat zorgt wellicht voor interne wrijvingen bij het ABS?

Gelukkig hebben de prijzen in de vleesveesector zich wat hersteld, maar het klopt dat er sectoren zijn waar de crisis veel minder zichtbaar is dan in de melkvee- en varkenshouderij. Dat geldt althans voor de buitenwereld, want we zorgen er wel voor dat ook de verzuchtingen van groentetelers, pluimveehouders en andere landbouwers aan bod komen tijdens de gesprekken met bijvoorbeeld de distributiesector. Binnen onze structuren hebben we trouwens een interprovinciale raad waarin ook alle deeltakken vertegenwoordigd zijn. Van interne spanningen is daardoor geen sprake. Bij

onze melkactiedag waren ook varkensboeren aanwezig en omgekeerd ook. Zo hoort het, want we zullen die solidariteit hard nodig hebben als de land- en tuinbouwsector haar stem ook in de toekomst nog willen laten horen.

Zelf bent u melkveehouder en akkerbouwer. Durft u dezer dagen de boekhouding ter hand nemen?

Zonder rekening te houden met een arbeidsvergoeding bedraagt mijn productiekost als melkveehouder 23 à 24 cent per liter melk, en dus verkoop ik al zeven maanden met verlies. Sinds vorig jaar is de melkprijs met 10 à 12 cent gedaald, terwijl mijn quotum 390.000 liter bedraagt. Een eenvoudig rekensommetje leert dus dat mijn inkomsten met ongeveer 40.000 euro gedaald zijn. Gelukkig kan ik tegen een stootje omdat ik niet veel afschrijvingen meer heb. Ik heb in de loop der jaren ook nooit te zwaar geïnvesteerd: mijn 'voedertractor' is 35 jaar oud, twintig jaar geleden heb ik mijn stal eigenhandig gebouwd, enzovoort. Als ik zie dat de FOD Economie de gemiddelde productiekost in ons land op 32 à 33 cent raamt, dan hou ik mijn hart vast, ook al is in dat cijfer de arbeid verrekend. Veel jonge bedrijfsleiders en mensen die de voorbije jaren fors geïnvesteerd hebben komen helemaal niet meer rond en dat is niet houdbaar, voor niemand.

Akkerbouwers hebben op dit ogenblik iets minder kopzorgen?

Dat zou ik toch zo niet durven stellen. Door de goede oogst is de prijs van tarwe opnieuw weggezakt naar een prijsniveau in de buurt van honderd euro per ton, en dat terwijl de meststoffen en bestrijdingsmiddelen nog altijd hoog geprijsd zijn. Ook de aardappeltelers krijgen klappen, onder andere door de areaaluitbreiding met zestien procent in België. Alleen een lage opbrengst in combinatie met een prijsstijging kan misschien wat soelaas brengen. En de suikerbiettelers profiteren zeker niet voldoende van de prijsstijgingen op de wereldmarkten. De akkerbouwers hebben heus wel reden tot klagen.

Als boerenleider onderhoud u veel contacten met de leden. Hoe nijpend wordt de crisis op het terrein ervaren?

Veel boeren spreken hun spaarcenten aan. Als dat niet volstaat, maken ze dikwijls afspraken met veevoederleveranciers, waarbij desnoods ook transfers plaatsvinden van eigendommen. En de banken deinzen er niet voor terug om gronden in pand te nemen. Op die manier worden de landbouwers helemaal uitgekleed. De Vlaamse overheid heeft wel overbruggingskredieten toegekend, maar het gaat vandaag om een maximum bedrag van 75.000 euro dat over een periode van drie jaar moet terugbetaald worden. Bovendien mogen de boeren in kwestie nog geen financiële

moeilijkheden gehad hebben. De voorwaarden zijn zo streng dat haast niemand wil of kan toehappen.

Met de toeslag op de melkprijs toonde het ABS zich tevreden. De relatie met de distributiesector is ondanks de ongelijke machtsverhoudingen nog niet verziekt?

Met een enveloppe van 33,6 miljoen euro heeft Dominique Michel van Fedis zich redelijk ver geëngageerd. Zoiets is in elk geval nooit eerder gebeurd. Natuurlijk is een toeslag van twee eurocent per liter niet genoeg om de crisis af te wenden, maar we mogen de inspanning zeker ook niet minimaliseren: het gaat per slot van rekening om tien procent van de melkprijs. En het akkoord kan ook een precedent zijn voor andere sectoren. Bovendien werd ook afgesproken om een structuur uit te werken waardoor niemand in de productieketen met verlies moet verkopen. Dat wordt een interessante oefening die de volgende weken concreter moet worden uitgewerkt.

Om het verkeer te regelen na afloop van het melkquotumregime in 2015 is een interprofessioneel kader wenselijk. Hoe ver staat het met de onderhandelingen tussen de landbouworganisaties en de zuivelindustrie?

Die zijn al een paar maanden aan de gang, maar het overleg zou beter gestructureerd moeten worden.Voorlopig is er enkel een ontwerpakkoord rond de opzegtermijnen tussen kopers en producenten. We hebben ook nog altijd het gevoel dat men ons geen echte inspraak gunt. Ons standpunt is niettemin duidelijk: we pleiten voor producentenverenigingen waar kan gepraat worden over volume, prijs en aanvoer van de melk. Voor de oprichting van zulke verenigingen kan men zich spiegelen aan de bestaande ledenkringen van coöperatieve melkerijen, met een duidelijke vertegenwoordiging van alle betrokken partners in de interprofessionele gespreksstructuur. Boven de producentenverenigingen kan een nationale koepel geïnstalleerd worden, net zoals dat in de suikerbietensector het geval is. Daar werkt het systeem al vele jaren.

Tussen de regels begrijp ik dat de gesprekken niet vlot verlopen?

Echt soepel gaat het allemaal niet, ook al omdat er een duidelijk verschil is tussen de standpunten van de private en coöperatieve melkerijen. De private zuivelfabrieken oefenen druk uit om met ons over contracten te praten. Maar vandaag zitten de melkveehouders niet in een positie om contractbesprekingen te starten.

Volgens insiders wordt sinds uw aantreden als voorzitter van het ABS veel meer en sneller overleg gepleegd dan in het verleden. Waait er een nieuwe bedrijfscultuur in Roeselare?

Bij de start heb ik alleszins beloofd dat ieders inbreng geapprecieerd wordt. Zelf treed

ik graag in overleg, zonder taboes. Eigenlijk vind ik zo'n overlegcultuur niet meer dan normaal. Of het verschil met vroeger frappant is, moet je aan anderen vragen.

In de omgang presenteert u zich als een galante gentleman, maar tijdens de eerste maanden van uw voorzitterschap heeft het ABS vooral gescoord met protestacties. Is dat toeval?

Er moest iets gebeuren, hé. Ik ben overigens erg tevreden dat onze acties het een en ander losgemaakt hebben. We hebben gesprekken afgedwongen met de distributiesector en de voedingsindustrie. Niet alleen met hun federaties, maar ook met individuele leden. Het is me opgevallen dat er ook in die branches mensen van oordeel zijn dat structurele bijsturingen noodzakelijk zijn. Noem me gerust een man van de dialoog, maar als het nodig is, komt het ABS zeker opnieuw op straat.

Kunnen we vandaag al besluiten dat de liberalisering van de landbouwmarkten voor een radicalisering onder de landbouwers zorgt?

We moeten voor ogen houden dat de volatiliteit er is, en niet snel zal verdwijnen. Als belangenorganisatie is het onder meer onze taak om de boeren te waarschuwen voor prijsschommelingen. Ze kunnen dezer dagen beter wat terughoudend zijn op het vlak van investeringen. Er moeten nieuwe producentenverenigingen komen en we zullen nieuwe vormen van samenwerking moeten uitvinden. We mogen niet aarzelen om zelf initiatieven te ontwikkelen die vraag en aanbod op elkaar afstemmen. Daar wil ik me in de eerste plaats op concentreren.

Welke crisismaatregelen kan Vlaams landbouwminister Kris Peeters nog nemen?

Er is wat geld vervroegd in de sector gepompt, maar toch heb ik nog altijd geen uitgesproken goed gevoel bij het herstelplan. Veel landbouwbedrijven hebben er alleszins niks van gevoeld. Anderzijds moet ik toegeven dat ook Peeters machteloos staat in het dossier van de prijsvorming. Uiteraard kan nog wat meer politieke druk uitgeoefend worden op de andere schakels in de voedselketen, en ondanks het dreigende begrotingstekort zouden de middelen voor promotie zeker op peil moeten blijven.

De voorbije maanden heeft u meermaals de politieke wereld op de korrel genomen. Waarom bent u zo ontgoocheld in de politici?

Ben ik echt zo scherp geweest? Ach, veel politici kunnen het economisch belang van de landbouw niet goed inschatten. We zijn een sector met 30.000 bedrijven. Voor de directe en indirecte tewerkstelling mag je rekenen op een viervoud van dat cijfer. Politici hebben de mond vol van Opel, maar ook Case New Holland verkeert in moeilijkheden, hé. Het tempo waarmee het aantal landbouwbedrijven wegkwijnt in West-Europa zou de beleidsmakers tot nadenken moeten stemmen.

Daar zullen ze misschien blijk van geven op 7 september.
We zullen in ieder geval op de afspraak zijn.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada